

Wymagania edukacyjne z przyrody dla klasy 4 w roku szkolnym 2025/2026 oparte na programie nauczania „Poznajemy tajemnice przyrody”.

Uczeń ma prawo poprawić każdą ocenę cząstkową w terminie nie przekraczającym 14 dni od momentu wpisania oceny do dziennika elektronicznego lub późniejszym za zgodą nauczyciela. Formy sprawdzania wiadomości między innymi: kartkówka, sprawdzian, odpowiedź ustna, projekt.

Skala procentowa ocen:

0-29% ocena niedostateczna

30-49% ocena dopuszczająca

50-74% ocena dostateczna

75-89% ocena dobra

90-99% ocena bardzo dobra

100% ocena celująca

Ocenę dopuszczającą otrzymuje Uczeń, który:

- wymienia dwa elementy przyrody ożywionej i dwa nieożywionej
- wyjaśnia czym jest obserwacja
- wymienia zmysły za pomocą których może poznawać otoczenie
- wymienia nazwy przyrządów służących obserwacji
- obserwuje za pomocą lupy, dokonuje pomiarów za pomocą taśmy mierniczej
- potrafi wyznaczyć kierunki świata za pomocą kompasu
- zna nazwy kierunków geograficznych
- wymienia stany skupienia substancji, podaje przykłady
- potrafi podać przykłady ciał kruchych, plastycznych i sprężystych
- potrafi odczytywać wartości z termometru
- wymienia stany skupienia wody, wyjaśnia czym jest krzepnięcie i topnienie
- rozpoznaje na ilustracji rodzaje opadów
- wymienia trzy składniki pogody
- potrafi wyjaśnić, dlaczego burze są groźne
- odczytuje symbole na mapie pogody
- na podstawie instrukcji buduje wiatromierz
- podaje daty rozpoczęcia kalendarzowych pór roku, podaje zmiany, które towarzyszą zmianą pór roku w przyrodzie ożywionej
- potrafi wyjaśnić czym jest wschód i zachód słońca, rysuje drogę słońca po niebie
- wymienia co najmniej trzy czynności życiowe organizmów i opisuje wybraną
- rozumie różnicę pomiędzy organizmem samożywym a cudzożywym, podaje przykłady
- układa łańcuch pokarmowy z podanych organizmów, podaje przykłady roślinożerców, drapieżników
- wymienia zwierzęta hodowlane oraz zwierzęta występujące w ogrodzie
- na schemacie potrafi rozpoznać elementy układu pokarmowego, wymienia pokarmy bogate w tłuszcze, białka i cukry, wie dlaczego należy myć ręce przed posiłkiem
- na schemacie wskazuje serce i wymienia rodzaje naczyń krwionośnych, potrafi podać przykłady profilaktyki chorób układu krwionośnego
- wskazuje elementy budujące układ oddechowy, potrafi podać przykłady profilaktyki chorób układu oddechowego
- wskazuje na szkielecie, planszy elementy układu kostnego, wie jak dbać o układ ruchu, wie co to jest staw
- wskazuje na ilustracji położenie elementów układu nerwowego, narządów zmysłów, zna rolę zmysłu powonienia i smaku, wymienia rodzaje smaków
- wskazuje na planszy położenie elementów układu rozrodczego, rozróżnia męską i żeńską komórkę rozrodczą, wie czym jest zapłodnienie

- potrafi podać dwa przykłady zmian związanych z dojrzewaniem
- wymienia co najmniej trzy zasady zdrowego stylu życia, wie czym jest piramida zdrowego odżywiania i stylu życia, zna zasady higieny, wie jak dbać o zęby
- wymienia trzy zasady profilaktyki chorób
- zna zasady postępowania w przypadku ukąszeń
- odróżnia muchomora sromotnikowego od innych grzybów
- omawia zasady pielęgnacji roślin w domu
- zna rodzaje uszkodzeń skóry
- podaje co najmniej dwa przykłady negatywnego wpływu na zdrowie dymu tytoniowego oraz alkoholu
- oblicza wymiary biurka w skali 1 : 10 oraz rysuje plan biurka w skali 1 : 10
- wymienia rodzaje map, odczytuje informacje zawarte w legendzie
- wskazuje kierunki geograficzne na mapie
- odszukuje na planie okolicy wskazany obiekt, np. kościół, szkołę
- rozpoznaje na zdjęciach rodzaje krajobrazów
- podaje przykłady krajobrazu naturalnego, wymienia nazwy krajobrazów kulturowych
- określa rodzaj krajobrazu najbliższej okolicy
- rozpoznaje na ilustracji wzniesienia i zagłębienia
- wyjaśnia, czym są równiny
- wykonuje modele wzniesienia i doliny
- podaje przykłady wód słonych wskazuje na mapie przykład wód stojących i płynących w najbliższej okolicy
- wymienia trzy formy ochrony przyrody, rozumie pojęcie ochrony ścisłej
- podaje trzy przystosowanie ryb do życia w wodzie, wymienia dwa przykłady innych przystosowań organizmów do życia w wodzie
- wskazuje na ilustracji elementy rzeki: źródło, bieg górny, bieg środkowy, bieg dolny, ujście
- przyporządkowuje na schematycznym rysunku odpowiednie nazwy do stref życia w jeziorze
- wymienia czynniki warunkujące życie na lądzie
- wskazuje warstwy lasu na planszy dydaktycznej lub ilustracji, wymienia po dwa gatunki organizmów żyjących w dwóch wybranych warstwach lasu, podaje trzy zasady zachowania się w lesie
- podaje po dwa przykłady drzew iglastych i liściastych, rozpoznaje dwa drzewa iglaste i dwa liściaste
- wymienia nazwy zbóż, rozpoznaje na ilustracjach owies, pszenicę i żyto, podaje przykłady warzyw uprawianych na polach, wymienia nazwy dwóch szkodników upraw polowych

Ocenę dostateczną otrzymuje Uczeń, który:

- wyjaśnia pojęcie pogody
- wymienia trzy niezbędne do życia składniki przyrody nieożywionej
- podaje trzy przykłady wytworów działalności człowieka
- omawia najważniejsze zasady bezpieczeństwa podczas prowadzenia obserwacji i wykonywania doświadczeń
- wymienia propozycje przyrządów, które należy przygotować do prowadzenia obserwacji w terenie, określa charakterystyczne cechy obserwowanych obiektów
- opisuje sposób użycia taśmy mierniczej
- podaje nazwy głównych kierunków geograficznych, przyporządkowuje skróty do nazw głównych kierunków geograficznych
- określa warunki korzystania z kompasu
- wymienia stany skupienia, w których występują substancje
- podaje dwa/trzy przykłady wykorzystania właściwości ciał stałych w życiu codziennym
- wyjaśnia zasadę działania termometru

- wyjaśnia, na czym polega parowanie i skraplanie wody
- wyjaśnia, co nazywamy pogodą
- wyjaśnia pojęcia: upał, przymrozek, mróz
- podaje nazwy osadów atmosferycznych
- zapisuje temperaturę dodatnią i ujemną
- omawia sposób pomiaru ilości opadów
- podaje jednostki, w których wyraża się składniki pogody
- buduje deszczomierz na podstawie instrukcji
- prowadzi tygodniowy kalendarz pogody na podstawie obserwacji wybranych składników pogody
- opisuje tęczę
- omawia pozorną wędrówkę Słońca nad widnokręgiem
- omawia zmiany temperatury powietrza w ciągu dnia
- wyjaśnia pojęcia: równonoc, przesilenie
- omawia cechy pogody w poszczególnych porach roku
- wyjaśnia pojęcia: organizm jednokomórkowy, organizm wielokomórkowy
- wymienia czynności życiowe organizmów
- dzieli organizmy cudzożywne ze względu na rodzaj pokarmu, podaje przykłady organizmów roślinożernych, dzieli mięsożerców na drapieżniki i padlinożerców, wyjaśnia, na czym polega wszystkożerność, wyjaśnia, czym są zależności pokarmowe, podaje nazwy ogniw łańcucha pokarmowego
- podaje trzy przykłady roślin stosowanych jako przyprawy do potraw
- wyjaśnia, dlaczego decyzja o hodowli zwierzęcia powinna być dokładnie przemyślana, omawia zasady opieki nad zwierzętami, podaje przykłady dzikich zwierząt żyjących w mieście, wykonuje zielnik, w którym umieszcza pięć okazów
- składniki pokarmowe oraz przyporządkowuje podane pokarmy do wskazanej grupy pokarmowej
- wymienia narządy budujące przewód pokarmowy, omawia rolę układu pokarmowego, podaje zasady higieny układu pokarmowego
- omawia rolę serca i naczyń krwionośnych, wskazuje na schemacie poszczególne rodzaje naczyń krwionośnych
- wymienia narządy budujące drogi oddechowe, wyjaśnia, co dzieje się z powietrzem podczas wędrówki przez drogi oddechowe, określa rolę układu oddechowego, opisuje zmiany w wyglądzie części piersiowej tułowia podczas wdechu i wydechu
- wymienia elementy budujące układ ruchu, podaje nazwy i wskazuje główne elementy szkieletu, wymienia trzy funkcje szkieletu, wymienia zasady higieny układu ruchu
- omawia rolę poszczególnych narządów zmysłów, omawia rolę skóry jako narządu zmysłu
- zasady higieny oczu i uszu
- wymienia narządy tworzące żeński i męski układ rozrodczy, określa rolę układu rozrodczego - omawia zasady higieny układu rozrodczego, wskazuje na planszy miejsce rozwoju nowego organizmu
- wymienia zmiany fizyczne zachodzące w okresie dojrzewania u dziewcząt i chłopców
- omawia zasady higieny, których należy przestrzegać w okresie dojrzewania
- podaje zasady prawidłowego odżywiania
- wyjaśnia, dlaczego należy dbać o higienę skóry
- podaje przykłady wypoczynku czynnego i wypoczynku biernego
- wymienia przyczyny chorób zakaźnych, wymienia nazwy i objawy chorób przenoszonych drogą oddechową
- omawia przyczyny zatrucia
- określa zachowania zwierzęcia, które mogą świadczyć o tym, że jest ono chore na wściekliznę
- określa zasady postępowania w czasie burzy, gdy przebywa się w domu lub poza nim
- rozpoznaje owady, które mogą być groźne
- podaje przykłady trujących roślin hodowanych w domu
- przyporządkowuje nazwę zagrożenia do symboli umieszczanych na opakowaniach

- omawia sposób postępowania w wypadku otarć i skaleczeń (B)
- podaje przykłady substancji, które mogą uzależniać, podaje przykłady skutków działania alkoholu na organizm
- podaje przykłady sytuacji, w których należy zachować się asertywnie
- rysuje plan dowolnego przedmiotu (wymiary przedmiotu podzielne bez reszty przez 10) w skali 1 : 10
- wyjaśnia pojęcia: mapa i legenda
- rozpoznaje obiekty przedstawione na planie lub mapie za pomocą znaków kartograficznych
- wyjaśnia, do czego odnoszą się nazwy krajobrazów, wymienia rodzaje krajobrazów: naturalny, kulturowy, wyjaśnia pojęcie krajobraz kulturowy, wskazuje w krajobrazie najbliższej okolicy składniki, które są wytworami człowieka
- omawia na podstawie ilustracji elementy wzniesienia
- podaje przykłady skał litych, zwięzłych i luźnych
- podaje przykłady wód słodkich – w tym wód powierzchniowych
- wskazuje różnice między oceanem a morzem
- na podstawie ilustracji rozróżnia rodzaje wód stojących i płynących
- wymienia różnice między jeziorem a stawem
- wyjaśnia, czym są parki narodowe, podaje przykłady obiektów, które są pomnikami przyrody, omawia sposób zachowania się na obszarach chronionych
- omawia na przykładach przystosowania zwierząt do życia w wodzie, wyjaśnia, dzięki czemu zwierzęta wodne mogą przetrwać zimą
- podaje dwie/trzy nazwy organizmów żyjących w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki - omawia warunki panujące w górnym biegu rzeki
- podaje nazwy stref życia w jeziorze, wymienia grupy roślin żyjących w strefie przybrzeżnej
- rozpoznaje na ilustracjach pospolite rośliny wodne przytwierdzone do podłoża
- omawia przystosowania roślin do niskiej lub wysokiej temperatury
- podaje nazwy warstw lasu, omawia zasady zachowania się w lesie, rozpoznaje pospolite organizmy żyjące w poszczególnych warstwach lasu
- porównuje wygląd igieł sosny z igłami świerka, wymienia cechy budowy roślin iglastych ułatwiające ich rozpoznawanie, np. kształt i liczba igieł, kształt i wielkość szyszek, wymienia cechy ułatwiające rozpoznawanie drzew liściastych
- wymienia cechy łąki, wymienia zwierzęta mieszkające na łące i żerujące na niej

Ocenę dobrą otrzymuje Uczeń, który:

- wymienia cechy ożywionych elementów przyrody
- wskazuje w najbliższym otoczeniu wytwory działalności człowieka
- porównuje liczbę i rodzaj informacji uzyskiwanych za pomocą poszczególnych zmysłów
- wymienia cechy przyrodnika, określa rolę obserwacji w poznawaniu przyrody, omawia etapy doświadczenia
- planuje miejsca dwóch/trzech obserwacji
- proponuje przyrząd odpowiedni do obserwacji konkretnego obiektu, wymienia najważniejsze części mikroskopu
- wyjaśnia, co to jest widnokrąg
- omawia budowę kompasu, samodzielnie wyznacza kierunki geograficzne za pomocą kompasu, wyjaśnia, w jaki sposób wyznacza się kierunki pośrednie
- wyjaśnia zjawisko rozszerzalności cieplnej, podaje przykłady występowania zjawiska rozszerzalności cieplnej ciał stałych i cieczy oraz gazów
- wymienia czynniki wpływające na szybkość parowania, przyporządkowuje stan skupienia wody do wskazań termometru
- podaje, z czego są zbudowane chmury, rozróżnia rodzaje osadów atmosferycznych na ilustracjach
- wyjaśnia, czym jest ciśnienie atmosferyczne

- wyjaśnia, jak powstaje wiatr
- wymienia przyrządy służące do obserwacji meteorologicznych , dokonuje pomiaru składników pogody – prowadzi kalendarz pogody, przygotowuje możliwą prognozę pogody dla swojej miejscowości na następny dzień
- określa zależność między wysokością Słońca a temperaturą powietrza, określa zależność między wysokością Słońca a długością cienia,wyjaśnia pojęcie górowanie Słońca, omawia zmiany w pozornej wędrówce Słońca nad widnokresem w poszczególnych porach roku
- omawia hierarchiczną budowę organizmów wielokomórkowych, charakteryzuje czynności życiowe organizmów, omawia cechy rozmnażania płciowego i bezpłciowego
- wyjaśnia pojęcia: organizm samożywny, organizm cudzożywny, wymienia cechy roślinożerców,wymienia, podając przykłady, sposoby zdobywania pokarmu przez organizmy cudzożywne, podaje przykłady zwierząt odżywiających się szczątkami glebowymi, wymienia przedstawicieli pasożytów, wyjaśnia nazwy ogniw łańcucha pokarmowego
- rozpoznaje wybrane rośliny doniczkowe, wyjaśnia, jakie znaczenie ma znajomość wymagań życiowych uprawianych roślin
- określa cel hodowania zwierząt w domu, wyjaśnia, dlaczego nie wszystkie zwierzęta możemy hodować w domu,wskazuje źródła informacji na temat hodowanych zwierząt, wyjaśnia, dlaczego coraz więcej dzikich zwierząt przybywa do miast
- omawia rolę składników pokarmowych w organizmie, wymienia produkty zawierające sole mineralne
- wyjaśnia pojęcie trawienie, opisuje drogę pokarmu w organizmie
- wymienia funkcje układu krwionośnego, wyjaśnia, czym jest tętno
- określa cel wymiany gazowej, omawia rolę poszczególnych narządów układu oddechowego
- rozróżnia rodzaje połączeń kości, podaje nazwy głównych stawów u człowieka
- omawia zasady higieny układu nerwowego
- opisuje zmiany psychiczne zachodzące w okresie dojrzewania
- wymienia wszystkie zasady zdrowego stylu życia, wyjaśnia rolę aktywności fizycznej w zachowaniu zdrowia, opisuje sposób pielęgnacji skóry – ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania, wyjaśnia, na czym polega higiena jamy ustnej
- wymienia charakterystyczne cechy muchomora sromotnikowego, wymienia objawy zatrucia grzybami
- omawia zasady pierwszej pomocy po kontakcie ze środkami czystości
- wyjaśnia, na czym polega palenie bierne, wymienia skutki przyjmowania narkotyków
- wyjaśnia pojęcie skala liczbowa,oblicza wymiary przedmiotu w różnych skalach, np. 1 : 5, 1 : 20, 1 : 50
- wyjaśnia, na czym polega orientowanie planu lub mapy, orientuje plan lub mapę za pomocą kompasu
- wyjaśnia pojęcie krajobraz, wymienia składniki, które należy uwzględnić, opisując krajobraz, omawia cechy poszczególnych krajobrazów kulturowych, wskazuje naturalne składniki krajobrazu najbliższej okolicy
- opisuje wklęsłe formy terenu, opisuje formy terenu dominujące w krajobrazie najbliższej okolicy
- wyjaśnia pojęcia: wody słodkie, wody słone, wykonuje schemat podziału wód powierzchniowych, omawia warunki niezbędne do powstania jeziora, porównuje rzekę z kanałem śródlądowym
- omawia zmiany w krajobrazie wynikające z rozwoju rolnictwa, omawia zmiany w krajobrazie związane z rozwojem przemysłu
- wyjaśnia pochodzenie nazwy swojej miejscowości
- wyjaśnia cel ochrony przyrody, wyjaśnia, czym są rezerваты przyrody, wyjaśnia różnice między ochroną ścisłą a ochroną czynną, podaje przykład obszaru chronionego lub pomnika przyrody znajdującego się w najbliższej okolicy
- omawia na przykładach przystosowania roślin do ruchu wody, omawia sposób pobierania tlenu przez organizmy wodne

- wymienia cechy, którymi różnią się poszczególne odcinki rzeki, porównuje warunki życia w poszczególnych biegach rzeki
- charakteryzuje przystosowania roślin do życia w strefie przybrzeżnej, wymienia czynniki warunkujące życie w poszczególnych strefach jeziora, wymienia zwierzęta żyjące w strefie przybrzeżnej, charakteryzuje przystosowania ptaków i ssaków strefy przybrzeżnej do życia w wodzie
- rozpoznaje pospolite grzyby jadalne
- porównuje drzewa liściaste z drzewami iglastymi, rozpoznaje rosnące w Polsce rośliny iglaste, rozpoznaje przynajmniej sześć gatunków drzew liściastych, wymienia typy lasów rosnących w Polsce
- omawia zmiany zachodzące na łące w różnych porach roku, rozpoznaje przynajmniej pięć gatunków roślin występujących na łące

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje Uczeń, który:

- klasyfikuje wskazane elementy na: żywe składniki przyrody, nieżywe składniki przyrody oraz wytwory działalności człowieka
- wyjaśnia różnice między eksperymentem a doświadczeniem
- omawia sposób przygotowania obiektu do obserwacji mikroskopowej
- podaje przykłady wykorzystania w życiu umiejętności wyznaczania kierunków geograficznych, wyjaśnia, w jaki sposób tworzy się nazwy kierunków pośrednich
- klasyfikuje ciała stałe ze względu na właściwości, wyjaśnia, na czym polega kruchość, plastyczność i sprężystość, porównuje właściwości ciał stałych, cieczy i gazów, opisuje zasadę działania termometru cieczowego
- dokumentuje doświadczenia według poznanego schematu, podaje znane z życia codziennego przykłady zmian stanów skupienia wody, przedstawia w formie schematu zmiany stanu skupienia wody w przyrodzie
- rozpoznaje na mapie rodzaje wiatrów, wykazuje związek pomiędzy porą roku a występowaniem określonego rodzaju opadów i osadów
- odczytuje prognozę pogody przedstawioną za pomocą znaków graficznych, określa kierunek wiatru na podstawie obserwacji
- omawia zmiany długości cienia w ciągu dnia, porównuje wysokość Słońca nad widnokreślem oraz długość cienia podczas górowania w poszczególnych porach roku
- omawia sposób wytwarzania pokarmu przez rośliny, określa rolę, jaką odgrywają w przyrodzie zwierzęta odżywiające się szczątkami glebowymi, wyjaśnia, na czym polega pasożytnictwo, omawia rolę destrucentów w łańcuchu pokarmowy
- opisuje szkodliwość zwierząt zamieszkujących nasze domy
- omawia rolę witamin i soli mineralnych
- opisuje sposoby dbania o układ trawienny i krwionośny, rozumie współpracę wymienionych układów
- potrafi na schemacie rozpoznać wskazane kości
- podaje rolę mózgu, rdzenia kręgowego i nerwów
- potrafi uzasadnić nadrzędną rolę mózgu w organizmie człowieka
- wyjaśnia czym jest zdrowy styl życia, zna zasady higieny, zna skutki niewłaściwego odżywiania
- klasyfikuje pasożyty na zewnętrzne i wewnętrzne
- zna zasady postępowania po ukąszeniu przez żmiję i po oparzeniach, rozpoznaje rośliny trujące w otoczeniu
- wie czym jest uzależnienie
- rysuje plan pokoju w skali 1 : 50
- odszukuje na mapie wskazane obiekty, orientuje mapę za pomocą obiektów w terenie
- klasyfikuje wzniesienia na podstawie ich wysokości, omawia elementy doliny

- charakteryzuje wody słodkie występujące na Ziemi, omawia, jak powstają bagna charakteryzuje wody płynące
- podaje przykłady działalności człowieka, które prowadzą do przekształcenia krajobrazu
- wskazuje różnice między parkiem narodowym a parkiem krajobrazowym, na podstawie mapy w podręczniku lub atlasie podaje przykłady pomników przyrody ożywionej i nieożywionej na terenie Polski i swojego województwa
- wyjaśnia pojęcie plankton
- charakteryzuje poszczególne strefy jeziora, rozpoznaje na ilustracjach pospolite zwierzęta związane z jeziorami z poznanych organizmów łańcuch pokarmowy występujący w jeziorze
- omawia negatywną i pozytywną rolę wiatru w życiu roślin, opisuje sposoby wymiany gazowej u zwierząt lądowych, wymienia przystosowania roślin do wykorzystania światła
- charakteryzuje poszczególne warstwy lasu, uwzględniając rośliny i zwierzęta żyjące w tych warstwach
- podaje przykłady drzew rosnących w lasach liściastych, iglastych i mieszanych
- uzasadnia, że łąka jest środowiskiem życia wielu zwierząt
- podaje przykłady innych upraw niż zboża i warzywa, wskazując sposoby ich wykorzystywania, przedstawia zależności występujące na polu w formie co najmniej dwóch łańcuchów pokarmowych, rozpoznaje zboża rosnące w najbliższej okolicy

Ocenę celującą otrzymuje Uczeń, który:

- wyjaśnia, w jaki sposób zmiana jednego elementu przyrody może wpłynąć na jej pozostałe elementy
- na podstawie obserwacji podejmuje próbę przewidzenia niektórych sytuacji i zjawisk, przeprowadza dowolne doświadczenie, posługując się instrukcją, zapisuje obserwacje i wyniki, wyjaśnia, dlaczego do niektórych doświadczeń należy używać dwóch zestawów doświadczalnych
- przygotowuje notatkę na temat innych przyrządów służących do prowadzenia obserwacji, np. odległych obiektów lub głębin
- omawia sposób wyznaczania kierunku północnego na podstawie położenia Gwiazdy Polarnej oraz innych obiektów w otoczeniu
- przedstawia zmiany stanów skupienia wody podczas jej krążenia w przyrodzie, posługując się wykonanym przez siebie rysunkiem
- na podstawie opisu przedstawia – w formie mapy – prognozę pogody dla Polski
- podaje przykłady praktycznego wykorzystania wiadomości dotyczących zmian temperatury i długości cienia w ciągu dnia, np. wybór ubrania, pielęgnacja roślin, ustawienie budy dla psa
- omawia podział organizmów na pięć królestw
- prezentuje – w dowolnej formie – informacje na temat pasożytnictwa w świecie roślin, podaje przykłady obrony przed wrogami w świecie roślin i zwierząt
- wyjaśnia, co to jest sieć pokarmowa
- przygotowuje ciekawostki i dodatkowe informacje na temat zwierząt, np. omówienie najszybszych zwierząt
- proponuje zestaw prostych ćwiczeń poprawiających funkcjonowanie układu krwionośnego
- planuje i prezentuje doświadczenie potwierdzające obecność pary wodnej w wydychanym powietrzu
- wyjaśnia, dlaczego w okresie szkolnym należy szczególnie dbać o prawidłową postawę ciała
- wskazuje na planszy elementy budowy oka: soczewkę, siatkówkę i źrenicę, omawia, korzystając z planszy, w jaki sposób powstaje obraz oglądanego obiektu
- wyjaśnia przyczyny różnic w budowie układu rozrodczego żeńskiego i męskiego
- prezentuje informacje dotyczące zagrożeń, na które mogą być narażone dzieci w okresie dojrzewania
- przygotowuje propozycję prawidłowego jadłospisu na trzy dni, który będzie odpowiedni w okresie dojrzewania

- wyjaśnia, czym są szczepionki
- wykonuje szkic okolic szkoły
- wyjaśnia pojęcia: skala mianowana, podziałka liniowa
- dostosowuje sposób orientowania mapy do otaczającego terenu
- wskazuje pozytywne i negatywne skutki przekształcenia krajobrazu najbliższej okolicy
- przygotowuje krótką prezentację o najciekawszych formach terenu w Polsce i na świecie
- przygotowuje kolekcję skał z najbliższej okolicy wraz z ich opisem
- prezentuje informacje typu „naj” – najdłuższa rzeka, największe jezioro, największa głębina oceaniczna
- wyjaśnia, czym są lodowce i lądolody
- przygotowuje plakat lub prezentację multimedialną na temat zmian krajobrazu na przestrzeni dziejów
- przygotowuje prezentację multimedialną lub plakat pt. „Moja miejscowość dawniej i dziś”
- prezentuje – w dowolnej formie – informacje na temat ochrony przyrody w najbliższej okolicy: gminie, powiecie lub województwie
- prezentuje informacje o największych organizmach żyjących w środowisku wodnym
- porównuje świat roślin oraz zwierząt w górnym, środkowym i dolnym biegu rzeki
- przygotowuje prezentację na temat trzech/czterech organizmów tworzących plankton
- omawia wymagania środowiskowe wybranych gatunków zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu
- prezentuje informacje na temat roślin iglastych pochodzących z innych regionów świata, które są uprawiane w polskich ogrodach
- wykonuje zielnik z poznanych na lekcji roślin łąkowych lub innych roślin